

POSTANOWIENIE

Dnia 13 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 13 czerwca 2025 r.,

sprawy **D. K.**

skazanego z art. 258 § 1 k.k. i in.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońców

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z dnia 27 czerwca 2024 r., sygn. akt II AKa 16/24

częściowo zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego Warszawa Praga w Warszawie

z dnia 30 sierpnia 2023 r., sygn. akt V K 185/21.

p o s t a n o w i ł

I. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;

II. obciążyć skazanego kosztami postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

D. K. został oskarżony o szereg czynów wyczerpujących znamiona art. 258 § 1 k.k. (czyn z pkt 1), art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. (czyny z pkt. 2- 5, 7- 34, 36, 38- 39, 42- 49) oraz art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. (czyny z pkt. 6, 35- 37, 40- 41).

Sąd Okręgowy Warszawa Praga w Warszawie wyrokiem z 30 sierpnia 2023 r., sygn. akt VK 185/21, m. in. tego oskarżonego uznał winnym popełnienia:

- czynu opisanego w pkt .1 - z art. 258 § 1 k.k., za który wymierzył mu karę 1 roku pozbawienia wolności (pkt I);
- po ustaleniu, że oskarżony działał w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności, w rozumieniu art. 91 § 1 k.k.,
 - czynów opisanych w pkt. od 2- 5 i 7- 26 - z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.
 - czynu opisanego w pkt. 6 - z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.
 - czynów opisanych w pkt. 27 i 28 po przyjęciu, że polegały one na tym, że w dniu 28 czerwca 2017 r. ok. godz. 15.45 w W. przy ul. [...] działając wspólnie i w porozumieniu z dwoma ustalonymi osobami oraz z nieustalonymi osobami podającymi się za funkcjonariuszy Policji, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził S. L. do niekorzystnego rozporządzenia jej mieniem własnym w postaci pieniędzy w kwocie 10.000 złotych oraz biżuterii w postaci dwóch złotych pierścionków i złotej bransoletki o łącznej wartości nie mniejszej niż 1000 złotych, tj. mienia o łącznej wartości nie mniejszej niż 11 000 złotych, w ten sposób, że po wprowadzeniu pokrzywdzonej przez nieustalone osoby podające się za funkcjonariuszy Policji w błąd, iż prowadzone są czynności służbowe przez Policję mające na celu ochronę jej mienia przed kradzieżą, za pośrednictwem ustalonej osoby przekazał nr telefonu innej ustalonej osoby nieustalonym osobom podającym się za funkcjonariuszy Policji w celu skierowania go po odbiór w. mienia od pokrzywdzonej a następnie po odebraniu mienia od pokrzywdzonej przez ustaloną osobę, zabrał od niej to mienie celem dalszego nim dysponowania, po czym tego samego dnia przed godziną 19.00 udał się do nieustalonej osoby celem sprzedaży biżuterii należącej do pokrzywdzonej S. L. - z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.
 - czynów opisanych w pkt. od 29- 34 z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1

- k.k. - czynów opisanych w pkt. 35 – 37 - z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.
- czynów opisanych w pkt. 38 – 39 - z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.
- czynów opisanych w pkt. 40 – 41 z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.
- czynów opisanych w pkt. 42- 49 - z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. za które wymierzył mu karę 12 lat pozbawienia wolności (pkt. II);
- po ustaleniu, że oskarżony działał w krótkich odstępach czasu, z wykorzystaniem takiej samej sposobności, w rozumieniu art. 91 § 1 k.k.,
 - czynów z pkt. 44 i 45 oraz pkt. 46 i 48 polegających na tym, że:
 - w dniu 28 października 2016 r. w W. działając wspólnie i w porozumieniu z ustaloną osobą i innymi nieustalonymi osobami przekazał innym osobom środki pieniężne w kwocie 18.000 zł pochodzące z przestępstw polegających na doprowadzaniu osób starszych do niekorzystnego rozporządzenia ich mieniem za pomocą wprowadzenia ich w błąd co do swojej tożsamości i zamiaru zwrócenia mienia zabieranego pokrzywdzonym, w ten sposób, że przesłał za pośrednictwem firmy W. U. przelew o numerze [...] ww. kwoty na nazwisko J. M. do Wielkiej Brytani w celu przekazania jej innym nieustalonym członkom grupy, które to czynności miały udaremnić lub znacznie utrudnić stwierdzenie przestępczego pochodzenia tych środków, ich wykrycie, zajęcie oraz orzeczenie przepadku, czyniąc sobie stały dochód z popełnianego przestępstwa i działając w zorganizowanej grupie przestępczej - z art. 299 § 1 i 5 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.,
 - w dniu 16 lutego 2017 r. w W. działając wspólnie i w porozumieniu z ustaloną osobą i innymi nieustalonymi osobami przekazał innym

osobom środki pieniężne w kwocie 18.000 zł pochodzące z przestępstw polegających na doprowadzaniu osób starszych do niekorzystnego rozporządzenia ich mieniem za pomocą wprowadzenia ich w błąd co do swojej tożsamości i zamiaru zwrócenia mienia zabieranego pokrzywdzonym w ten sposób, że przesiał za pośrednictwem firmy W. U. ww. kwotę przelewem o nr [...] na nazwisko N. L. do Wielkiej Brytanii w celu przekazania jej innym nieustalonym członkom grupy, które to czynności miały udaremnić lub znacznie utrudnić stwierdzenie przestępczego pochodzenia tych środków, ich wykrycie, zajęcie oraz orzeczenie przepadku, czyniąc sobie stały dochód z popełnianego przestępstwa i działając w zorganizowanej grupie przestępczej - z art. 299 § 1 i 5 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.,

- w dniu 24 lutego 2017 r. w W. działając wspólnie i w porozumieniu z ustaloną osobą i innymi nieustalonymi osobami przekazał innym osobom środki pieniężne w kwocie 17.800 zł pochodzące z przestępstw' polegających na doprowadzaniu osób starszych do niekorzystnego rozporządzenia ich mieniem za pomocą wprowadzenia ich w błąd co do swojej tożsamości i zamiaru zwrócenia mienia zabieranego pokrzywdzonym w ten sposób, że przesiał za pośrednictwem firmy W. U. ww. kwotę przelewem o nr [...] na nazwisko R. L. do Wielkiej Brytanii w celu przekazania jej innym nieustalonym członkom grupy, które to czynności miały udaremnić lub znacznie utrudnić stwierdzenie przestępczego pochodzenia tych środków, ich wykrycie, zajęcie oraz orzeczenie przepadku, czyniąc sobie stały dochód z popełnianego przestępstwa i działając w zorganizowanej grupie przestępczej - z art. 299 § 1 i 5 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.,

➤ w dniu 24 marca 2017 r. w W. działając wspólnie i w porozumieniu z ustalonymi i nieustalonymi osobami przekazał innym osobom środki pieniężne w kwocie 12.347 zł pochodzące z przestępstw polegających na doprowadzaniu osób starszych do niekorzystnego rozporządzenia ich mieniem za pomocą wprowadzenia ich w błąd co do swojej tożsamości i zamiaru zwrócenia mienia zabieranego pokrzywdzonym w ten sposób, że zlecił ustalonej osobie wykonanie przelewu ww. kwoty za pośrednictwem firmy W. U. do Wielkiej Brytanii w celu przekazania jej innym nieustalonym członkom grupy, które to czynności miały udaremnić lub znacznie utrudnić stwierdzenie przestępczego pochodzenia tych środków, ich wykrycie, zajęcie oraz orzeczenie przepadku, czyniąc sobie stały dochód z popełnianego przestępstwa i działając w zorganizowanej grupie przestępczej - z art. 299 § 1 i 5 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k.,

za które wymierzył mu karę 4 lat pozbawienia wolności (pkt III);

- na podstawie art. 85 § 1 k.k., art. 86 § 1 k.k., art. 91 § 2 k.k. połączył orzeczone kary pozbawienia wolności i wymierzył oskarżonemu karę łączną 14 lat pozbawienia wolności (pkt IV)
- na podstawie art. 63 § 1 i 5 k.k. zaliczył na poczet orzeczonej kary łącznej okres rzeczywistego pozbawienia wolności oskarżonego w sprawie (pkt V);
- na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądził od oskarżonego na rzecz określonych pokrzywdzonych kwoty tytułem częściowego obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwami, wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty (pkt VI);
- rozstrzygnął w przedmiocie zwrotu kosztów obrony udzielonej z urzędu temu oskarżonego (pkt XIII);
- zwolnił oskarżonego od zapłaty kosztów sądowych na rzecz Skarbu Państwa

(pkt XIV).

Apelację od tego wyroku wniósł m. in. obrońca D. K., który podniósł zarzuty:

1. obrazy przepisów postępowania mającej wpływ na treść wyroku tj. art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., art. 92 k.p.k., art. 410 k.p.k. poprzez uznanie, iż zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy odnośnie oskarżonego D. K., pozwala na przyjęcie iż oskarżony dopuścił się popełnienia zarzucanych mu czynów opisanych w pkt.: (I) 1 (tj. czynu z art. 258 § 1 k.k.), (II) 2-43, 47, 49 (tj. czynów z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. i w zw. z art. 91 § 1 k.k. z czego czyny w pkt. 6, 35-37, 40-41 w formie stadialnej przewidzianej w art. 13 § 1 k.k.), (III) 44-46, 48 (tj. czynów z art. 299 § 1 i 5 k.k. w zw. z art. 65 § 1 i w zw. z art. 91 § 1 k.k.) komparycji wyroku, podczas gdy prawidłowa i całościowa ocena materiału dowodowego winna prowadzić do wniosku, iż zebrany w niniejszej sprawie materiał dowodowy nie daje ku temu podstaw;
2. obrazy przepisów postępowania mogącej mieć wpływ na treść wyroku tj. art. 4 k.p.k. w zw. z art. 182 § 3 k.p.k. w zw. art. 366 § 1 k.p.k. oraz art. 390 § 3 k.p.k. poprzez umożliwienie świadkowi J. K. złożenia oświadczenia w trybie zdalnym, że korzysta z prawa do odmowy składania zeznań w sytuacji gdy świadek winien zostać pouczone w trybie art. 183 k.p.k.;
3. obrazy przepisów postępowania mogącej mieć wpływ na treść wyroku tj. art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. w ten sposób, że składowi orzekającemu przewodniczyła sędzia powołana na urząd sędziego sądu okręgowego z naruszeniem art. 187 Konstytucji RP oraz art. 58 § 4 ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych;

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji ewentualnie zmianę zaskarżonego orzeczenia i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanych czynów.

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 27 czerwca 2024 r., sygn. akt II AKa 16/24, w odniesieniu do D. K.:

1. zmienił wyrok Sądu I instancji, w ten sposób, że:

- rozwiązał orzeczoną w pkt. IV karę łączną pozbawienia wolności,
- obniżył wymiar kary orzeczonej w pkt. II - do 10 pozbawienia wolności;
- 2. na podstawie art. 85 § 1 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 91 § 2 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. połączył kary wymierzone oskarżonemu i orzekł karę łączną 12 lat pozbawienia wolności;
- 4. na podstawie art. 63 § 1 k.k. rozstrzygnął w przedmiocie zaliczenia na poczet orzeczonej kary okresu rzeczywistego pozbawienia oskarżonego w sprawie;
- 5. utrzymał w mocy wyrok w pozostałej części w stosunku do tego oskarżonego;
- 6. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa opłatę w kwocie 600 zł zwalniając go jednocześnie od ponoszenia pozostałych kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze;
- 7. zasądził od Skarbu Państwa koszty pomocy prawnej udzielonej z urzędu temu oskarżonemu.

Kasację od tego wyroku wnieśli obrońcy D. K., którzy zaskarżając to orzeczenie w całości, zarzucili rażąco obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 54 § 1 k.k. w zw. z art. 115 § 10 k.k. poprzez ich niezastosowanie, polegającą na tym, że Sąd Apelacyjny wydając wyrok, w którym orzekał co do kary (zarówno częściowej, jak i łącznej) potraktował D. K. jako osobę dorosłą, a nie jako młodocianego do czego był bezwzględnie zobowiązany - podczas gdy w dacie popełnienia zarzucanych mu czynów D. K. miał ukończone odpowiednio 17 i 18 lat, a w dacie orzekania przez sąd I instancji po raz pierwszy miał ukończone 21 lat, a zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów SN (sygn. akt I KZP 5/12) „zawarte w art. 115 § 10 k.k. sformułowanie w czasie orzekania w pierwszej instancji” dotyczy czasu orzekania w tej instancji po raz pierwszy w sprawie. Sprawca, który w tym czasie był młodocianym w rozumieniu art. 115 § 10 k.k. zachowuje ten status do zakończenia postępowania prawomocnym orzeczeniem”, co skutkowało pominięciem przez Sąd Apelacyjny obligatoryjnej i mającej pierwszeństwo przed innymi dyrektywy wymiaru kary w postaci kierowania się tym aby przede wszystkim sprawcę wychować, co w konsekwencji doprowadziło do orzeczenia wobec D. K. kar jednostkowych 1, 4 i 10 lat pozbawienia wolności oraz kary łącznej 12 lat pozbawienia wolności.

Wskazując na powyższy zarzut skarżący wnieśli o uchylenie zaskarżonego

wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Prokurator Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie w odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście bezzasadna, dlatego podlegała oddaleniu na posiedzeniu, zgodnie z art. 535 § 3 k.p.k.

Należy przypomnieć, że kasację można wnieść od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego kończącego postępowanie (art. 519 k.p.k.), z powodu uchybień wymienionych w art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeżeli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Kasacja nie może być natomiast wniesiona wyłącznie z powodu niewspółmierności kary (art. 523 § 1 k.p.k.).

Zarzut naruszenia przez Sąd odwoławczy art. 54 § 1 k.k. w zw. z art. 115 § 10 k.k. jest chybiony, a co za tym idzie wniesiona kasacja nie może wywołać określonego w jej wniosku skutku.

Przede wszystkim należy podnieść, że zgodnie z ugruntowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego zapatrywaniem, naruszenie dyrektywy wymiaru kary także określonej w art. 54 § 1 k.k., nie może być postrzegane w płaszczyźnie obrazy prawa materialnego, o jakiej mowa w art. 438 pkt 1 k.p.k., a wyłącznie w kategoriach zarzutu rażącej niewspółmierności kary (zob. np. postanowienia SN: z 11 marca 2003 r., III KKN 23/01, z 4 lipca 2007 r., IV KK 202/07, z 29 sierpnia 2012 r., II KK 181/22, z 21 maja 2021 r., III KK 116/21). W świetle zaś jednoznacznej treści art. 523 § 1 zdanie drugie k.p.k., zarzut tego rodzaju nie może stanowić skutecznej podstawy kasacji. W konsekwencji można jedynie stwierdzić, że postawienie takiego zarzutu, jak we wniesionej w niniejszej sprawie kasacji stanowi obejście ustawowego ograniczenia postępowania kasacyjnego, a więc musi prowadzić do oddalenia kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Niezależnie však od tego należy stwierdzić, że chybione są wywody obrońców co do nieuwzględnienia regulacji z art. 115 § 10 k.k. przez Sąd odwoławczy. Zgodnie z tym przepisem, młodocianym jest sprawca, który w chwili

popęłnienia czynu zabronionego nie ukończył 21 lat i w czasie orzekania w pierwszej instancji 24 lat. Niezależnie więc od tego, czy D. K., w dacie popełnienia przypisanych mu czynów miał, jak ustalił Sąd II instancji 18 i 19 lat, czy jak twierdzą jego obrońcy 17 i 18 lat, niewątpliwie jest, iż był sprawcą młodocianym w rozumieniu regulacji prawa karnego materialnego.

Ze sporządzonego przez Sąd odwoławczy uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika jednak, że wiek oskarżonego właściwie został dostrzeżony i oceniony, czego dowodem jest dokonana korekta pierwotnie wymierzonej przez Sąd I instancji kary jednostkowej za przestępstwa z pkt. II z 12 lat pozbawienia wolności, na karę 10 lat pozbawienia wolności, końcowo także określenie wymiaru nowej kary łącznej na poziomie lat 12, podczas gdy pierwotnie orzeczono karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 14 lat. Nadto, z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że Sąd II instancji kierował się wynikającą z art. 54 § 1 k.k. dyrektywą wymiaru kary stosowaną wobec sprawców młodocianych, którą jest potrzeba ich wychowania (zob. k. 27). W żadnym więc razie nie można podzielić stanowiska skarżących, jako by skazany został potraktowany jako osoba dorosła.

Należy jednocześnie podkreślić, że art. 54 § 1 k.k. formułując szczególną dyrektywę wymiaru kary dotyczącą nieletnich i młodocianych, nie eliminuje innych dyrektyw i zasad wymiaru kary określonych w art. 53 k.k., tylko na pierwszym miejscu przy orzekaniu o karze wobec takich sprawców stawia względy wychowawcze. Z niczego natomiast nie wynika, że względy wychowawcze zostały zignorowane przez Sąd Apelacyjny przy kształtowaniu wymiaru kary wobec skazanego. Przeciwnie, fakt jej obniżenia wskazuje na coś zgoła odmiennego. Nie sposób natomiast doszukiwać się naruszenia art. 54 § 1 k.k. z faktu, że kara nie została orzeczona w wymiarze oczekiwanym przez skarżącego. Wielokrotnie wskazywano bowiem w orzecznictwie, że wynikające z dyrektywy wymiaru kary z art. 54 § 1 k.k. pierwszeństwo celów wychowawczych, nie oznacza nakazu pobłażliwego traktowania oraz orzekania wobec sprawców młodocianych kar łagodnych, czy nader łagodnych, szczególnie w sytuacji, gdy – jak również oceniał oskarżonego Sąd odwoławczy – pomimo młodego wieku cechuje ich bezwzględność, doświadczenie kryminalne oraz wysoki stopień demoralizacji.

Obrońcy nie przedstawili zatem przekonujących argumentów, które wskazywałyby na realne uchybienia związane ze stosowaniem prawa, jakich miałby się dopuścić Sąd Apelacyjny, a przytoczone przez nich okoliczności (np. z s. 7 kasacji) potwierdzają, że ich głównym oczekiwaniem było spowodowanie kontroli w tych obszarach, które nie podlegają kontroli kasacyjnej.

Nie znajdując zatem postaw do uwzględnienia kasacji, orzeczono jak w pkt. I postanowienia, na podstawie art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. obciążając skazanego kosztami postępowania kasacyjnego.

[J.I.]

[r.g.]